

Kryteria zostały opracowane na podstawie Programu nauczania „Słowa z uśmiechem” wydawnictwa WSiP w klasie IV-VI

**JĘZYK POLSKI – WYMAGANIA EDUKACYJNE
KLASA V**

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności z klasy czwartej oraz:

	Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
Ocena dopuszczająca	SEMESTR I			
	<ul style="list-style-type: none"> - czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosem granice zdań, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne, - słucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i uczniów, - określa temat i zna kategorie dotyczące podstawowych elementów świata przedstawionego w utworze, - rozpoznaje tekst literacki i tekst informacyjny, - rozpoznaje formy gatunkowe wypowiedzi (zaproszenie, życzenia, gratulacje, podziękowania, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcję), - porządkuje informacje z tekstu, - wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost, - rozumie treść pytań, pleceń, - zna pojęcia: prawda, fałsz, autor, narrator, czytelnik, słuchacz, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia samogłoski i spółgłoski, - rozpoznaje rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki przyimki i zaimki, - rozpoznaje w tekście formy liczb, rodzajów gramatycznych, czasów odmiennych części mowy, - zna nazwy przypadków, - z pomocą nauczyciela odmienia rzeczowniki przez przypadki, - odczytuje proste znaki, w tym emotikony. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna elementy opisu postaci i stosuje je - podejmuje próby opisu postaci literackiej, osoby (np. przyjaciela) i przedmiotu, obrazu, - pisze ramowy plan wydarzeń do tekstu literackiego, - stara się zachować kolejność wydarzeń, - potrafi rozwinąć punkty planu, - pisze krótkie opowiadanie na podstawie sporządzonego planu, - błędy stylistyczne i kompozycyjne wypowiedzi pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń w nie włożył, - prowadzi schludny zeszyt, choć zdarzają się w nim braki notatek 	<ul style="list-style-type: none"> - doskonali ciche i głośne czytanie tekstów prozatorskich i poetyckich, - doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji, - korzysta ze słownika ortograficznego, - wyszukuje hasła w encyklopedii.

	nadawca, odbiorca wypowiedzi, tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit.			
SEMESTR II				
	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie mitu, - potrafi wymienić kilku bohaterów mitów greckich, - rozumie znaczenie niektórych związków frazeologicznych pochodzących z mitologii, - zna pojęcie podania i legendy, - wie czym jest powieść i nowela, - z pomocą nauczyciela wskazuje niektóre środki stylistyczne, rymy, wersy, strofę, refren. 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu, - odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, - zna pojęcia: zdanie pojedyncze i zdanie złożone. 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna elementy charakterystyki postaci (wygląd, charakter, umiejętności, ocena postaci), - podejmuje próby zredagowania charakterystyki bohatera literackiego, - podejmuje próby zredagowania opisu krajobrazu, - redaguje plan wydarzeń do sprawozdania, - podejmuje próby napisania sprawozdania, - zna cechy scenariusza filmowego. 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach wskazanych przez nauczyciela
SEMESTR I				
Ocena dostateczna	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta poprawnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa, - słucha uważnie wypowiedzi wszystkich uczniów i nauczyciela, wydobywa istotne informacje z tekstu, - odróżnia autora od narratora raz nadawcę i odbiorcę wypowiedzi, - potrafi odróżnić narratora pierwszoosobowego i trzecioosobowego, - odróżnia tekst literacki od 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia spółgłoski miękkie i twarde, dźwięczne i bezdźwięczne, - rozpoznaje liczebniki, przyimki i zaimki, - rozpoznaje wyrażenie przyimkowe, - z pomocą nauczyciela odmienia poznane części mowy, - odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej, czasowniki dokonane i niedokonane, 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze krótki opis postaci, osoby, przedmiotu, obrazu, - poprawnie pisze ramowy i szczegółowy plan wydarzeń do tekstu literackiego - zachowuje kolejność wydarzeń - potrafi rozwinąć punkty planów, - pisze krótkie opowiadanie z elementami opisu na podstawie planu wydarzeń, zachowując podział na wstęp, rozwinięcie i zakończenie 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi informacje, selekcjonuje je, - zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (w bibliotekach szkolnych)

<p>informacyjnego, odróżnia formy gatunkowe wypowiedzi, - odróżnia informacje ważne od drugorzędnych, - odróżnia bohaterów pierwszoplanowych od drugoplanowych, - potrafi wskazać bohatera głównego i tytułowego, - dostrzega w tekście informacje wyrażone wprost i pośredni, - rozumie dosłowne i niektóre przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi, - wyodrębnia w tekście części kompozycyjne, - rozpoznaje w tekście literackim wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienie, ożywienie i objaśnia ich rolę, - wie czym jest dziennik, - z pomocą nauczyciela formułuje argumenty, - zna budowę słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych, słownika frazeologicznego, - zna budowę hasła encyklopedycznego</p>	<p>-odróżnia stronę bierną czasownika od czynnej, - odmienia rzeczowniki przez przypadki, - oddziela temat fleksyjny od końcówki, - stopniuje przymiotniki i przysłówki, - zna i stosuje podstawowe reguły ortograficzne: ó-u, rz-ż, ch-h, wielka litera, pisownia końcówek – ą-ę, -em, -om, pisownia zakończeń: -i, -ii, -ji, pisownia „nie” z różnymi częściami mowy, - stosuje poznane zasady interpunkcyjne, - rozumie różnice mogące wystąpić między wymową a oznaczeniem głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych.</p>	<p>- stara się unikać powtórzeń, - redaguje krótkie podziękowania, - w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań oraz stosowania poznanego słownictwa, - stosuje poznane formy wypowiedzi pisemnych, - redaguje w miarę poprawnie różne formy tekstów użytkowych, - prowadzi schludny zeszyt z kompletnymi notatkami.</p>	
SEMESTR II			
<p>jw. oraz: - dokonuje odczytania tekstów</p>	<p>jw. oraz: - zna pojęcia: przydawka,</p>	<p>jw. oraz: - rozwija umiejętności redagowania</p>	<p>jw. oraz: - korzysta ze słownika</p>

	<p>przez przekład intersemiotyczny,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie czym jest adaptacja (np. filmowa, sceniczna, radiowa), - wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją, - zna pojęcie mitu, - potrafi wymienić kilku bohaterów mitów greckich, - rozumie znaczenie wskazanych związków frazeologicznych pochodzących z mitologii, - zna pojęcie podanie, legenda, przypowieść, pamiętnik, - z pomocą nauczyciela dostrzega sensory przenośne tekstu ze szczególnym uwzględnieniem sensów zawartych w mitach i przypowieściach, - podaje cechy powieści i noweli, - zna budowę wiersza, - wskazuje niektóre środki stylistyczne, rymy, wersy, strofę, refren, - zna lektury omawiane w klasie V. 	<p>dopełnienie, okolicznik i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedziach,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, - dokonuje analizy prostych zdań pojedynczych, - odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika, - rozpoznaje równoważnik zdania, - rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi, - rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach, - rozróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny, - dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu. 	<p>poznanych form wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> - piszę charakterystykę bohatera literackiego, - doskonalą umiejętność redagowania tekstów użytkowych w tym podziękowań i dedykacji, - redaguje krótki opis krajobrazu, - samodzielnie pisze sprawozdanie na podstawie punktów, - próbuje zredagować prosty scenariusz filmowy na podstawie książki oraz własnych pomysłów. 	<p>ortograficznego, słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się zasobami internetowymi
Ocena dobra	SEMESTR I			
<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój i emocje bohaterów, - nawiązuje do wypowiedzi innych we własnej pracy, - samodzielnie wydobywa z tekstu 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między różnymi częściami mowy, rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne, osobowe i nieosobowe, - poprawnie odmienia poznane części mowy, 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie redaguje opis postaci literackiej, osoby, przedmiotu, - używa w opisie odpowiednich przymiotników określających, unika powtórzeń, - samodzielnie pisze plan ramowy i 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi informacje, selekcjonuje je, obmyśla sposoby ich prezentacji, - zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych 	

<p>informacje,</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa relacje: autor - narrator - czytelnik raz nadawca i odbiorca wypowiedzi, - wyjaśnia różnice pomiędzy narratorem pierwszoosobowym i trzecioosobowym, - wskazuje w tekście bohaterów pierwszo i drugoplanowych, - zna pojęcia bohater główny , tytułowy i historyczny, - zna pojęcia: dziennik, pieśń, liryka patriotyczna, - odróżnia bohatera lirycznego od podmiotu lirycznego, - porównuje wybrane elementy tekstów literackich i informacyjnych, - zna funkcje różnych form gatunkowych wypowiedzi, - hierarchizuje informacje, - wyszukuje w tekście treści wyrażone pośrednio, - rozumie przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi, - wyodrębnia przesłanki w tekście, określa relacje między częściami składowymi wypowiedzi, -samodzielnie formułuje argumenty, - korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika języka 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje temat i końcówkę rzeczownika i wskazuje na oboczności w temacie, - rozróżnia liczniki główne i porządkowe, - poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki oraz używa ich we właściwych kontekstach, - zna i poprawnie stosuje podstawowe reguły ortograficzne: ó-u, rz-ż, ch-h, wielka litera, pisownia końcówek -ą-ę, -em, -om, pisownia zakończeń -i, -ii, -ji, pisownia „nie” z różnymi częściami mowy, - poprawnie stosuje poznane zasady interpunkcyjne. 	<p>szczegółowy do tekstu literackiego, zachowując odpowiednią formę (zdania lub równoważniki zdań)</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie rozwija punkty planów, - samodzielnie pisze opowiadanie, stosując w nim urozmaicone słownictwo - stosuje w opowiadaniu elementy dialogu i opisu - dba o przestrzeganie zasad ortograficznych w opowiadaniu, - samodzielnie redaguje poznane teksty użytkowe w tym podziękowania. - wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać nieliczne błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne, - redaguje pytania do tekstu, - stosuje poprawnie akapity. 	
---	---	--	--

polskiego, słownika wyrazów obcych, słownika frazeologicznego,
 - korzysta z informacji zawartych w encyklopedii,
 - dobrze zna lektury obowiązkowe dla klasy V,
 - próbuje oceniać bohaterów literackich i formułuje ogólne wnioski o utworach,

SEMESTR II

jw. oraz:
 - zna pojęcie mitu i jego cechy,
 - potrafi wymienić i opisać bohaterów omawianych mitów greckich,
 - rozumie znaczenie wskazanych związków frazeologicznych pochodzących z mitologii,
 - zna cechy podania, legendy, przypowieści,
 - objaśnia sensory przenośne tekstu ze szczególnym uwzględnieniem sensów zawartych w mitach i przypowieściach,
 - zna cechy powieści i potrafi podać jej rodzaje,
 - wskazuje cechy noweli,
 - zna budowę wiersza, rozpoznaje wiersz stroficzny i stychiczny,
 - samodzielnie wskazuje niektóre

jw. oraz:
 - rozpoznaje różne rodzaje podmiotu i orzeczenia,
 - samodzielnie dokonuje rozbioru zdania prostego,
 - określa typy zdań złożonych,
 - samodzielnie rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach,
 - rozróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny, formułuje komunikaty w każdej z nich.

jw. oraz:
 - samodzielnie pisze charakterystykę postaci literackiej,
 - samodzielnie pisze desykcję,
 - poprawnie redaguje opis postaci literackiej, osoby, przedmiotu, krajobrazu,
 - używa w opisie odpowiednich przymiotników określających, unika powtórzeń,
 - samodzielnie redaguje plan wydarzeń i sprawozdanie,
 - zna cechy scenariusza filmowego, samodzielnie redaguje prosty scenariusz filmowy,
 - rozwija umiejętności pisania różnych form wypowiedzi – stosuje zasady ich redagowania,
 - wzbogaca słownictwo,
 - poprawnie komponuje

jw. oraz:
 - rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań

	<p>środki stylistyczne, rymy, wersy, strofę, refren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w wierszu rym dokładny i niedokładny oraz męski i żeński, - określa nastrój wiersza. 		wypowiedź, stosując akapity	
Ocena bardzo dobra	SEMESTR I			
	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta tekst, stosując odpowiednie tempo, głosem oddaje nastrój utworu, - wykorzystuje wysłuchane wypowiedzi w swojej pracy, - wykorzystuje informacje z tekstu, - wyjaśnia funkcje nadawcy i odbiorcy, - określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, - wyodrębnia elementy charakterystyczne dla różnych form gatunkowych, - zna cechy dziennika, - umie formułować argumenty, popierając je przykładami, - odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio, odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów przenośnych w wypowiedzi, - samodzielnie korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika języka 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie rozpoznaje i określa kategorie gramatyczne poznanych części mowy, - doskonale zna i poprawnie stosuje podstawowe reguły ortograficzne: ó-u, rz-ż, ch-h, wielka litera, pisownia końcówek -ą-ę, -em, -om, pisownia zakończeń -i, -ii, -ji, pisownia „nie” z różnymi częściami mowy, - dobrze zna i poprawnie stosuje poznane zasady interpunkcyjne. 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym, logicznym i graficznym, - doskonale posługuje się poznanymi formami wypowiedzi, - umiejętnie wprowadza dialog i elementy opisu do swojego opowiadania, - zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania, - dba o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity, - samodzielnie redaguje opis postaci literackiej, osoby, przedmiotu, - w opisie stara się zachowywać płynność zdań, stosuje różnorodne słownictwo opisujące, - samodzielnie tworzy plan ramowy i szczegółowy oraz 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtuje postawę szacunku dla wiedzy i aktywnego poznawania świata oraz potrzebę praktycznego wykorzystania zdobytych wiadomości, - rozwija nawyk systematycznego uczenia się i pogłębiania zdobytej wiedzy, - tworzy prezentacje multimedialne na wskazany temat.

<p>polskiego, słownika wyrazów obcych, słownika frazeologicznego, korzysta z różnych źródeł informacji, - doskonale zna lektury obowiązkowe dla kl. V</p>		<p>przekształca punkty</p>	
<p>SEMESTR II</p>			
<p>jw. oraz: - omawia pojęcie mitu i wymienia jego cechy, - potrafi wymienić opisać bohaterów mitów greckich, - rozumie znaczenie wskazanych związków frazeologicznych pochodzących z mitologii i poprawnie je stosuje, - zna cechy podania i legendy, przypowieści, - samodzielnie objaśnia sensy przenośne tekstu ze szczególnym uwzględnieniem sensów zawartych w mitach i przypowieściach, - zna cechy powieści, podaje jej rodzaje i przykłady, - zna cechy noweli, - analizuje utwór poetycki, wskazując znane środki stylistyczne, wersy, rymy i osobę mówiącą, - samodzielnie dokonuje interpretacji utworów poetyckich omawianych na lekcji.</p>	<p>jw. oraz: - samodzielnie rozpoznaje części zdania, - rozwija zdania pojedyncze nierozwinięte odpowiednio dobranymi określeniami, - przekształca zdanie na równoważnik zdania (i odwrotnie), - rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze i złożone, - buduje zdanie z podanych związków wyrazowych. - samodzielnie przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego, - poprawnie stosuje w własnych wypowiedziach związki frazeologiczne, - rozróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny i swobodnie formułuje komunikaty w każdej z nich.</p>	<p>jw. oraz: - samodzielnie redaguję charakterystykę postaci, - samodzielnie redaguje sprawozdanie, zachowując odpowiednią kompozycję tekstu i następstwo czasowe, - potrafi napisać pamiętnik swój lub postaci literackiej, - świetnie posługuje się poznanymi formami tekstów użytkowych.</p>	<p>jw. oraz: - rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy, - wykazuje się aktywnością w zakresie rozwijania indywidualnych zainteresowań różnymi dziedzinami kultury oraz innymi formami poszerzania wiedzy.</p>

Ocena celująca	SEMESTR I			
	<p>Uczeń <u>celująco</u> opanował wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta i zna dodatkowe teksty literackie – lektury uzupełniające, - wykazuje zainteresowanie przedmiotem, - wykonuje dodatkowe zadania, - bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach literackich w szkole i poza nią, - podejmuje działalność literacką lub kulturalną i prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny (np. udział w akademiach, współpraca z gazetką szkolną) 	<p>Uczeń <u>celująco</u> opanował wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znakomicie orientuje się w zagadnieniach językowych zawartych w wymaganiach do klasy piątej, - bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach ortograficznych lub innych związanych z nauką o języku. 	<p>Uczeń <u>celująco</u> opanował wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia literackie i zainteresowania z zakresu języka polskiego, - wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są bezbłędne i wyróżniają się bogactwem językowym, - w swych wypowiedziach nie powiela cudzych pomysłów i poglądów – jest oryginalny. 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie oraz z pomocą nauczyciela przygotowuje się do konkursów, - doskonalą umiejętność zapisywania pozyskanych informacji w formie prezentacji multimedialnej, - korzysta z encyklopedii
	SEMESTR II			
	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczeń utrzymuje wysoki poziom swej pracy na lekcjach, osiąga celujące wyniki oraz aktywnie rozwija swe zainteresowania i zdolności. 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczeń utrzymuje wysoki poziom swej pracy na lekcjach, osiąga celujące wyniki oraz aktywnie rozwija swe zainteresowania i zdolności. 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> -uczeń utrzymuje wysoki poziom swej pracy na lekcjach, osiąga celujące wyniki oraz aktywnie rozwija swe zainteresowania i zdolności. 	<p>jw. oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy z interesujący sposób, - poznaje życie kulturalne swojego regionu

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą oraz mimo przedstawionych sposobów na poprawę ocen i wyznaczonych terminów uzupełnienia braków, nie współpracował z uczącym i nie spełnił podanych kryteriów.

Podstawą wystawienia ocen śródrocznych i rocznych są następujące formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- obserwacja pracy ucznia na lekcji: techniki czytania, poziomu rozumienia tekstu i poleceń, wypowiedzania się, praktycznej sprawności językowej, notowania, zaangażowania w samodzielną pracę,
- wypowiedzi ustne,

- prace pisemne, np. sprawdziany, testy, kartkówki, wypracowania klasowe, prace domowe, krzyżówki, rebusy, dyktanda, prace redakcyjne,
- praca w grupie,
- aktywność na zajęciach lekcyjnych,
- udział w konkursach przedmiotowych,
- wykonywanie przez ucznia innych czynności lub prac np. recytacja, udział w przedstawieniu, przygotowaniu wystawy, portfolio, prezentacji multimedialnej,